

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 504.

Felélős szerkesztő:
Dr. Buza Barna.

Szerkesztőtárs:
Rosner Imre

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
Kiadóhivatal: Landemann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutjánycsább árban közölünk.

Olvasóinkhoz.

Mai számunkhoz mellékeljük a vármegyei függetlenségi párt felhívását. Bizalommal kérjük olvasóinkat, hogy olvassák el és szívvel-leljjel meg azt, s kövessenek el mindent, hogy minél több választópolgár jelentse magát az aláírási íveken a függetlenségi párt hívének.

Kívánatra bárkinek küldünk felhasználás vagy szétosztás végett még több gyűjtő ívet.

Hazája javáért fáradozik, aki a mi pártunk érdekében fáradozik. Hisszük, hogy sokan lesznek ilyenek!

A szerkesztőség.

Osztrákok alkonya.

Tolesva, febr. 5.

„Él a magyarok istene! Hazánkat Atyálva tartja atyái keze.”

Petőfi.

Él az a magyarok istene! Áldó bosszú keze ott készíti most számunkra a szabadságot, a hol négy száz éven át a szolgaság láncait kovácsolták nekünk: Bécsben.

Hallottatok a Reichsrath világ-raszóló botránnyainak pokoli zaját? Abból a zajból fog megszűlni Magyarország függetlensége!

Ugy vagyunk a bécsi parlament egészségügyi állapotával, mint 30-40 esztendeje Ausztria háborúval voltunk. Minden veresége a reménynek, a felszabadulás reményének egy-egy új sugarát gyűjtötte meg számunkra, minden dala csak jobban elkomorított a kálváriáink égét. Az osztrák hadvezetés évszázados híri bölcsessége gondoskodott róla, hogy sokkal több legyen a reménység, mint a komor felhő.

A Reichsrath megnyitása előtt erősen kezdték harsogtatni, hogy most már biztosítva van a munkaképessége, s a kiegyezést kétségtelenül meg fogja szavazni.

Mi tagadás benne: bizony elszomorítottak ezek a hírek. Mert ha az osztrák parlament beszámítható józan állapotban lesz, akkor bizonyára el fogja fogadni a kiegyezést, amely csak nekik használna a mi kárunkra. S akkor újabb tíz évre meg lesz pecsételve a mi gazdasági rabszolgaságunk, újabb tíz évre körülfont Ausztria polipkarjaival, hogy élőkódják rajtunk.

Mig ámugy talán utóvégre is megújna már a magyar nemzet, hogy az orránál fogva hurcolják, s elválasztja a sorsát ennek a hisztóriai csudaszülöttnek a sorsától.

Igaz, hogy józan észsel lehetetlen volt másképp kombinálni és

másra számítani, minthogy az osztrák parlament újra, sőt fokozott mértékben munkaképtelen lesz. De hát Ausztriának igen kevés köze van a józan észhez, s ott rendszeresen éppen azok a dolgok szoktak megtörténni, amik józan ész szerint lehetetlenek.

És aztán mi magyarok legjobban tudjuk, hogy akármilyen káros, rossz politikához milyen könnyű egy kormánynak többséget összehozni. Egy pár millió forintot, egy csomó főispánt, pénzügyigazgatót, szolgabírókat, jegyzőt, egy csomó esendőrszuronyt rászabadítanak a népre, — s kész a mindenre kapható többség, a mely megszavazza az igazságtalan kvótameleést, a még igazságtalanabb ischli klauzulát, s a legigazságtalanabb Tisza-lexet!

Hát mért ne sikerülhetett volna ez az osztrák kormánynak is? Mért ne választott volna Csehországban olyan képviselőket, akik a német érdeket pártolják, — ha a magyar kormány Magyarországon tud olyan képviselőket választani, akik az osztrák érdekekre szavazzanak!

Bizony tartani lehetett tőle, hogy mégis sikerülni fog Körbernek. — Csak hogy a cseh népet nem olyan könnyű idegen érdekek jármába behajtani, öngyilkos politikára kényszeríteni, mint a magyart. — Most még kevésbé lehet szó az osztrák parlamentben többségről és munkaképességről, mint azelőtt.

Az már nem is botránny, az már nem is parlamenti zavar, ami ott történik. Ez kész delirium, — deliráló őrzöngése egy felbomlásban levő államszervezetnek. Mint ahogy őrzöngeni, félrebeszélni kezd az ember, ha agyvelőjének bomladozik a gépezete. Az ilyen bomlásnak indult agyvelőt nincs a világon az az orvostudománya, amely újra egészségessé tegye. Az osztrák birodalomból se fog többé egészséges államot csinálni semmiféle lángelme, semmiféle hatalom.

Ez a bomlás két irányban is tanulságos nekünk. Megerősíti hitünket a természet örök törvényeiben. Természeti törvény, hogy államot csak nemzet alkothat. Ausztria folytonos kigunyolása volt ennek a törvénynek. Most megnyugvással látjuk, hogy a törvény erősebb minden hatalomnál és erőszaknál. És megerősíti hitünket a magyarok istenében. — Abban az erős istenben, aki most ellenségeink elméjét zavarja meg, hogy így teremtsen meg nekünk a szabadságot, amelyet a magunk emberségéből kivívni gyengék és gyávák vagyunk.

Vajon meddig fogunk még ellentállani a körülmények kényszerítő hatalmának? Vajon meddig fogunk még göröcsös erőszakkal ragaszkodni a rabláncokhoz, a melyet a mi jó istenünk le akar venni a kezünkről, hogy végre szabadok legyünk? Vajon ha a Reichsrath most nemcsak a kiegyezést nem fogadja el, de még a delegációt se választja meg, — mi férfias, bátor elhatározás helyett akkor is csak a gyámoltalanság újabb formuláin fogjuk törni a fejünket, hogy minden áron meghosszabbítsuk Ausztria zsarnok uralmát magunk felett? Vajon csakugyan készek leszünk-e még az a parányi kis jogot is elárulni és feláldozni, amit Deák Ferencz nagy jogfeladása még meghagyott hazánk számára, csak hogy tovább is megmaradhassunk Ausztria rabigájában?

Beszél a világhistoria nagy igazságtalanságokról, szörnyű jogtörésekről, beszél erőszakkal megölt szabadságról, beszél gonoszul rabigába hajtott nemzetekről. Mindenre van példa benne, csak egyre nincs, arra, hogy egy nemzet, amely szabadabb lehetne, ha akarná irtózzék a szabadságtól, és erőszakkal rabszolga akarjon maradni! Arra, hogy egy nemzet, mikor a zsarnok elloki magától, s nem akarja tovább szipolyozni, erőszakkal odahurcolja magát, hogy csak élőkódják rajta ezután is!

Erre mi vagyunk az első és egyetlen példa.

Buza Barna

Egyházipolitikai kérdésben támadja meg a kassai »Felsővidék« városunk polgármesterét azt hozván fel ellene, hogy a katolikus vallású jegyesféllal nála jelentkező református híveket huzavonával és perszvadáló beszédekkel gátolja abban, hogy a születendő gyermekek katolikus vallásában egyezzenek meg, vagyis arra törekszik, hogy ez az előzetes megegyezés elmaradjon és ez által a református egyházat a gyengítéstől megóvjaa. Nincs módunkban ezen támadás jogosultságát ellenőrizni, de ha e hír való, a felsőbb hatóság beavatkozása okvetlenül szükséges. Általános a panasz a református egyházak részéről ország-szerte, hogy a közhivatalnokokat a katolikus egyház érdekében a református egyház karára buzgolkodnak e téren. „Amit tehát magadnak nem akarsz, ne tedd azt másnak” elvénél fogva senki sem kívánja az ily tulbzagalmat a református egyház hivatott tényezői körül.

S egyáltalán (ez a főszempont) az egyházipolitikai törvények alkalmazásában kerülni kell mindent, a mi felekezeti-közi surlódásra vezethet. Ez a központi kormány helyes vezérelve és alig hiszszük, hogy a kormány hajlandó legyen eltérni hogy az új helyi polgármester külön politikát üzzön a szabadelvűség cégre alatt a szabadelvű törvények szellemé ellenére. Az ilyen kérdéseket

azonban nem lehet nálunk sajtó utján orvosolni, mert itt e vármegyében és városban dacolnak azzal a sajtóval, mely nem »házi és nyilvános udvarlásra« van berendezve.

Kérjenek az érdekeltek orvoslást, ha erre okuk van, a vmegye alispánjától és ha ott sem kapnának, magától a kormánytól. Mindez azonban csak arra az esetre szól, ha a panasz jogos.

De nagyon is zokon vennék az illetőktől, ha ennek a támadásnak nem volna kellő alapja. Mi nem tartozunk a polgármester hívei közé — ezt csak elhiszik nekünk — de míg be nem bizonyul a most ellene felhozott vád, kétérdve fogadjuk, hogy a közhivatalnokai minőségében ennél a kérdésnél ily tulbzagó egyházi embernek mutatja magát. Egyszerűen azért, mert a polgármester is jól tudja, hogy ilyen tulbzagalom a néppárti eszméknek készitene itt talajt, és ezt a második filozofát bizonyára nem óhajja számunkra.

Zokon vennék tehát, ha kellő alappal a polgármester személyét támadva a szabadelvű intézményeken akarnának egyet útni, ami felesleges felekezeti kérdésnél egyebet nem jelenthetne. S az afféle néppárti tendenciákkal mi is szembeszállunk.

Ha pedig van ok a polgármester elleni fellépésre, am vegyék igénybe a törvényes fórumokat és addig is világoztassák fel a feleket, hogy nem muszáj a megegyezést éppen a polgármesternél kötni, el lehet azt végezni a királyi közjegyzőnél is, aki bizonyára semleges magatartást fog tanusítani.

A MEGYEÉS A VÁROS.

➤ **Kossuth szobrára.** Rónay Albert ur *Alsó-Hrabóc*ról 100 koronát küldött szerkesztőségünkhez az újhelyi Kossuth-szoborra. Meghatottan s lelkes örömmel fogadtuk a tekintélyes összegű adományt. Rónay ur már 1896-ban is küldött a Kossuth-szoborra 40 koronát. Abban a kétségbejött ridég részvétlenségben, amelylyel a zempléni közönség a szobor ügye iránt viseltetik, kétszeresen jól esik, ha egy ilyen ritka szép hazafias tényt üdvözölhetünk.

Itt említtük meg azt a másik örvendetes hírt is, hogy a *Sátorlajjaúj helyi Takarékpénztár* 500 koronát és a *Polgári Takarékpénztár* 100 koronát szavazott meg a szoborra. A vármegye többi pénztáratéte bizonyára követni fogja ezt a szép példát.

➤ **Egy kis fejtörő.** Az olasz-lisztkai gyógyszerésznek volt követelése gyógyszerert Onody Józsefétől 6 K 58 fl. Ezt azonban a szegény asszony fizetni nem tudván, a gyógyszerész az előjárósághoz fordult. A behajtás elrendeltetett, a foglalás eszközése után azonban nevezett nő a kérdésre 6 kor. 58 fillért még 1900-évi november hónapban a gyógyszerésznek kifizette. Ekkor jön a végrehajtó és az itt szó szerint közzolt nyugta tanuságaként költségek címén 4 korona és 48 fillért számított fel. Ime a nyugta: 107.900. sz. alatt beiktatott követelésre, vagyis 6 K 58 fillérre és költségre 4 kor. 48 fill. re összesen 11 kor. 6 fill. re Onody Józsefnek végelszámolást eszközölt, véneki kiadhatók. O. Liszka 1901. febr. 1. Horvay sk. (P. H.)

Nagyon örvendenek, ha a *tokaji járás derek fészolgabirája* megfajtenék nekünk azt a talányt, hogy miképpen

lehetett itt 4 kor. 48 fl. költséget felszámítani? Ha pedig ő sem tudja ezt a rabuszt megjelteni, ne a saját fejét tölje, hanem — a másét.

Ungvár városa az utóbbi időben kínos helyzetben volt dr. Lány Sándor polgármester lemondása miatt, mert sehogysém tudott megfelelő polgármestert kapni. — A város ügyei oly rosszul állanak, hogy senkinek sem volt kedve a spanyu almába harapni. — Volt ugyan egy jelölt, még pedig olyan, ki már viselte egyszer a hivatalt, de akkor éppen a városatyák erős mozgalmára a fő- és alispán ellene igen erőteljesen felléptek és tényleg állását ott hagyni volt kénytelen. Ezt az urat jelölték a városatyák újabb a kényszer-helyzet alatt, de hiába jártak a deputációk a fő- és alispánhoz, hogy jelöltéséget támogassák, mert ezt a múlttal, eddigi eljárásukkal összehangzásba hozni nem tudták (az ungi főispánnak nincs oly rövid emlékező tehetése, mint a zemplénié). Ezt a jelöltet tehát el-letjteni kellett. Végre a visszaservezkedés remét (?) csak úgy tudtak elkerülni, hogy egy kiválóan derék urat Popovics Miklós nyug. ítélőtáblai (járás) bíró a jelöltéség elfogadására megnyerniök sikerült. Január 25-én egyhangulag megválasztották és magánügyi elintézésére nyolc napi haladékot kért. A tisztújításhál igen kellemetlen incidens is volt a város tisztj ügyésze részéről, ki az új polgármester abbéli indítványát, hogy az alispánnak köszönet és elismerés szavaztassék, kifogásolta, mert minden indítványának a gyűlés előtt 24 órával kell bejelentnie. A törvényt jobban tudom mint Ön — ez volt az udvozet az új polgármester iránt a város ügyésztől, ki alhoz a párthoz tartozik, mely szellemre körülbelül az új helyi rendezett tanács vezető pártjával egyforma és mely ellentétben a szerencsesebb miénkel — a sok keresu tapasztalat után — a fő- és alispán disgráciájában áll. — Ez a kis vihar úgy látszik nagy hatással lehetett az új polgármesterre, mert mint az »Ungvárban olvassuk; Popovics Miklós a nagy lelkesedéssel megválasztott új polgármester — miként legbiztosabb forrásból értesül — nem fogja elfoglatni a polgármesteri székelt, hanem már a napokban benyújtja lemondási levelét.

Az 1901. évi földadókivetés febr. 4-12 nappján a városi adóügyi osztályban közzéjelték a tételét. A felszámolás határideje a kiteltét követó 15 nap.

A kinstár barátja. Rég tudott dolog, hogy Székely Elek polgármester és a kinstár itteni képviselői közt a viszony több, mint benső. Nagyon szeretik egymást és a pénzügyigazgatóság a »kinstár« minden hatalmával szilárdul alá a polgármester oldalán. Sokat is törte a fejét rajta a podesta, hogy mivel viszonzhatja az onzetlen barátok értéke szolgáltatást. Míg utóbbja még is csak kisütötte. A pénzügyigazgató szógok legfő törekvése, hogy minél több pénzt szállíthassanak az allampénztárba, mert a beszállított őszögek emelkedése aranyban emelkedik felsőbb helyen — a becsület, az érdem. — Az adó már eleget emelgettek, tehát valami uhoz kellett folyamodni. De nem hiába tartják okos embernek a mi podestának. Tényleg az, mert sohasem jön zavarába, főképp a pénz kérdésben nem. A városi ügyek gondos ellenőrzése közben rájött arra a hallatlan dologra, hogy ha valaki a város részére szállított tárgyakért vagy végett munkáért pénzt megkapni akarja, bélyeg számát nyújt be, melyet a számvevő érvényesít és a podesta aláírásával kiutal, de mindezt — kényves nélkül történik. Hopp! megszületett a viszonzolgalat újabb ideája. S stentori hangon kiadódott az ukáz, hogy ezentúl bárki, aki számlája kifizetését kívánja, a bélyeg számát 1. koronás bélyeggel ellátott kényves kíséretben tartozik benyújtani, akár 10000, akár 1 koronával van ssz. Alvinek pedig ez az ukáz nem tetszik, ne szállítson a városnak. Akad kutya korpára. — Több bélyeg fog elfogyini, tehát lesz több pénz a finanszírlciónak és több lesz oda fenn — a becsület, az érdem.

Hát nem szellemes dolog ez? Hogyan volna szellemes az olyan gondolat, melyre még egyetlen polgármester sem jutott ebben az országban. S lehet-e még panasza az ipar- és kereskedelemnek, hogy a városi hatóság nem támogatja eléggé?! Ugyan, kedves városatyák, emelkedjenek a helyzet magaslatára és szavazzanak azért az udvozs intézkedésért jegyzőkönyvi elismérést!

Baksis. Tekintetes Szerkesztő ur! Sietek igen becses lapját értesíteni s ennek útján az illetékes intézőkni hivatott körök figyelmét felhívni a leg sürögősebben a következő általam ószelt s éppen a legszegényebb népsztrály közérdekét érintő visszaélésre, a mely sajnos éppen hatóságok közögek által követettek el nap-nap mellett. Köztudomásu tény, hogy népségségünk java-ereje, a dolgozók köz. isszonyu tömegben vannak, Amerikában, míg idehaza »maradt egy-két nyomorék.« s az asztony népség. Ezen kívándoroltak, havonta avagy negyedévenként legfeljebb, a lelket, testet isszonyuan sorszánt munka után megszerzett pénzcsékséjüket posta útján köldögözik haza nejeik, rokonaiuknak. Ez eddig igen dícséretes dolog; azonban aza a visszaélés, a mi a községi bírák követnek el — tisztelet azigen keyős-kivételnek — majdnem mindnyájan, hogy t. i. az ily pénz küldeményt kapítottáktól, a postahivatal által küldött Értesítő és nyugta blanquette hitelésítéséért 20-40 fillér díjat zsebelnek be törvénytelen módon, az már valóban aerepíróban szentelen eljárás. Mert ugyanis a blanquette-kon, azok hátlapján a 9. pontban előirt »Figyelmeztetés« 2. és 3. pontja szerint »ha a címzett írni nem tud, néválírását a községi hivatal vezeti a nyugtára, a címzett pedig kézjegyet alkalmazza.« Ha a címzett és néválírására a postahivatal előtt ismeretlen, tartozik a címzett a községhivatalnál személyazonosságát igazolni és néválírásának adatait hitelesíteni. E hitelesítés díj- és illetékmentes. « Hát kérdem hogyan lehet annak dacára, hogy ezen figyelmeztetés a blanquettekhoz vastagabb betűkkel nyomtatva van, mégis jogtalan díjakat szedni a szegény féltől? Hát csak úgy hogy a községi pasa (bíró) a többnyire analfabot, gyámolatlan, félénk nőkötől, »peseétpénz« címen kizarolja ezen 20-40 fillér illetéket. De az azután még felháborítóbb dolog, hogy némely bíró, az ily kutya-kötelességszerű hitelesítéséért valóságos szálat állít fel. pl: mentül nagyobb a küldött összeg annál nagyobb a kizarolt »peseétpénz.« s ha némelyik fél esetleg okosabb, s ezen figyelemztetés 3-ik pontjára hivatkozva »baksist« fizetni vonakodik, attól az aláírást és hitelesítést egyszerűen megtagadja a bíró, s miután az ő »drága közjegy« nélkül a postahivatal nem fizet, végére is, — nolte velle — leszurja a törvényellenes baksist. Felhívjuk a vármegeye erőlyes fő- és alispánját, legyen szígeru az ily korrupcióval szemben, és utasítsa a főszolgabírákat, hogy dobzó útján tegyék közhírré a községekben, az illetékes hitelesítések díjmentességét, mert csak akkor lesz megszüntethető ezen »kedélyos« uszora. A »jog, törvény és igazság« jegyéb n élvén, annyit csak megkövetelhetünk éppen azon legszegényebb parasztnép nevében, amelytől a haza sok mindent megtagadott, de mindent megkövetel. Dr.

HIREK.

Nagyási hóbot.

— Epigramm. —
Nyegleli ő maga hajtja
A város utcáin át
Diadalni kocsijáról
Nagy paradés pej lovát.
Véli: hogy az egész város
Csudálja a nagy urat;

Pedig bizon kár ott ülni
Oly feszesen a miatt.
Legfeljebb is azt csudalják,
— Míg nagy göggel halt tova,
Hogy lefoglalt holmijából
Megmaradt a négy lova

Eördög Daniél

Dicsőség Ujhelynek!

A »Carolineum« színelőadást rendezett a Vörösmarty szobor javára.
Elhatott végre hozzánk is annak a nagy, országos felbuzdulásnak hulláma, mely eredményeiben már is nagyszerű. A szót, melyet a költő hatalmas szelleműl áthatott vezető férfiak kiáltottak országgá: »Szobrot Vörösmarty-nak!« vizsgálagra talált szeles e házában.
A gazdagok százasaiból, a szegények filéireiből százezer lett, s nemcsak a éreszobor fogja hirdetni a fővárosban Vörösmarty nagyságát, a nemzet hazafias aldozatkészségét, háláját.
Az adakozók rovataiból olvashatuk a városok, falvak, egyesek és testület adományait, buzdulhatunk a példak sokféleségén, nagyszerűségén, s a mi városunk mégis elzárkózott, a mi szívünk mégis hideg maradt, nem adunk semmit, vezető embereink félreálltak, úgy látszott, mintha azzal akarnak kiemelkedni a többiek közül, hogy nem adunk semmit!
Sajnos, hogy a hazafias aldozás ténén az utóbbi időben a dícsőségre jutásnak ezt a herostratesi módját gyakoroljuk — de bizony nem így kell lenni, nem volna szabad annak így lenni!
Hiszen vannak egyesületeink, vannak kaszinók, van Ujhelynek lelkes magyar lakossága, miért van hat mégis így?
Az egyesületeknek a nemzeti hagyományok szellemében nevelkedett magyar lakosság a tagjai, a kaszinók, a nagy, aldozat-kész magyarok, Széchényinek a szavára és intenciói szerint létesültek! Mindenütt magyar levegőt szívnak, mindenütt magyar lapokat olvassnak! Miért van hat ez így?
Én nem tudom úgy van-e, igaz-e a kémondás értelme, mely élm ölik, hogy a főtől romlik a hal?
Denique vannak organumaink, melyek főként azért létesítettek, hogy ápolják, terjesszék a hazafias eszméket, aldoznak és aldozatra buzdítsanak ennek érdekében, s most és máskor, a mikor alkalom nyílik erre, amikor a jóhírnév megköveteli, félreállanak, talán érdekében, talán együgyü lustaságból, de mindenesetre szegyetlenjesen így azután lassacskán odajut ez a hazafiaságról híres város, hogy a hazafiatlanság, az alacsonylelkűség példáként fogjak emlegetni szeles e házában! . . .
Ezelőtt két hónappal így lett kiadva a jelszó: Szobrot Vörösmarty-nak, a magyar költőkirálynak, a nemzeti nyelv és érzs életrekeltő apostolának, s mindenütt, ahol magyar él, ahol török a magyar nyelvet, megindult a nagyszerű, a kegyetes aldozás, csak nálunk, a kuru városban nem és talán sohasem, ha egy nevelőintézet növeztőinek lelkét nem ragadja el a szót: »Szobrot Vörösmarty-nak!
Persze mi azért büszkén dícsékszünk az idetvédett idegennek, hogy városunknak van lelkes, hazafias vezetősége, hogy vannak egyesületeink, és van két kaszinók, s talán azt is hozzá szoktuk tenni: mindkettőt a legnagyobb magyar Széchényi szelleme vezeti munkálkodásában(?)
Dicsőség Ujhelynek!
Toma István.

Felszólítás.
Tisztelettel kérjük mindazokat, kik a folyó évre előfizetési díjaikat be nem küldötték, hogy azt minél előbb megtenni sziveskedjenek.
Felsőmagyarországi Hírlap kiadóhivatala.

— Kinevezés. A m. kir. igazságügyi minster Kunfalvi János satoraljai helyi kir. törvényszéki segédtelegkönyvvezető a nagymihályi kir. járásbíróshoz kir. telegkönyvvezetővé, — és egyidejűleg Kádár Miklós nagymihályi kir. járásbíróshoz irnokot a satoraljai helyi kir. törvényszékhez segédtelegkönyvvezetővé nevezte ki.

— Halálozás. Antalóczy Imre leleszpólyáni gör. kath. lelkész, szentszéki ulnök, Zemplénmegye törvényhatóság bizottságának tagja, volt 48-as honvéd utasz hadnagy hetvenéves korában meghalt.

— Uj magyar polgár. Báró Waldott Frigyes tocsvai nagybirtokosnak a király kitűnő érdemei jutalmául a magyar állampolgárságot ünnepléses formában adományozta. Az erről szóló gyönyörű oklevelet a mult héten kapta meg a báró, s ugyancsak a mult héten tette le Matolay Étele alispán előtt a honpolgári esküt. Waldott Frigyes egyik lelegkezesb harcosa a Hegyalja rekonstrukciója nagy küzdelmének. Ő maga német születésű, de családját egészen magyaroknak nevelte, s gyermekeit a mostani népszámláláskor mind magyar anyanyelvűeknek íratta be. (Ezt azért írjuk meg, mert pl. Frigyes főherceg Pozsonyban azt íratta be minden gyermekéről, hogy német az anyanyelve.)

— A helyheli »Carolineum« leánynevelő intézet február 2-iki hangversenye, illetve zene és szavalattal egybekötött színelőadása, melyet a növedékekkel a Vörösmarty-szobor javára tartott nemcsak hazafias céljánál, hanem belső értékénel fogva is dícséret érdemel. A műsor minden száma igazolta, hogy a növedékek lelki leképzésére gondot fordít az intézet és hogy a nagyobb növedékek folytonos haladást tanusítanak a szép kultuszában. E hazafias iskolai ünnepeket nem jelentünk meg kritikai szándékkal, amint hogy ilyenkor a bíráltnak nincs is háncm csak a buzdításnak lehet jogosultsága. Annál kelemesebb a helyzetünk, mert teljes elismerést nyilváníthatunk úgy a rendező tanítóknak, mint a derék leánykák iránt. Az intézeti előjárókon kívül diszes közönség töltötte meg a nagy óvodai termet és minden egyes szám után sürü taps hangzott fel. A csinos színpadról a gyermek- és serdülo ifjokor bája áradt szét és valóságos felmelegítette a kedélyeket, az egész ünnepnek családias jellegű köleszönt. Az előadás »francia vijjátéki nyitány« cz. négy kezcs zongora számmal kezdődött, melyet két zongorán Fuzesséry és Eiszelt Ilona, Eiszelt Jolán és Szilágyi Mariska növedékek szép gyakoroltságga jászottak. Utána Vörösmarty »Az árvizi hajós« cz. költeményét szavalta Rosenberg Erzsike, a jó híru szavaló, ki erőss hűléssel küzdött, de sikerrel megküzdött vele. Ezt a növedékek kara által dícséretes összhanggal énekelte Hymusz követte, majd Hlavathy Mariska szavalta a »Szép Ilonka«-t Répászky Mariska zongorakísérete mellett, szépen és hatásosan. Erre következett a főpíccc. a Tenger-királynő cz. daljáték előadása, melyben szóló enekesként Gerőcz Jolán Gyulay Margit, Hlavathy Mariska és Gönczy Margit szerepeltek és kö. ulök Gerőcz Jolán (Tenger-királynő) és Gönczy Margit (Tündér királynő), különösen az utóbbi, jeleskedett kelemes hangja és szabatos énekével. A színpad ügyes felállítását és díszítését, valamint a karéneket mindhárom felvonásban a betanítás érdemeül emeljük ki. A csinos tableaukban ott láttuk az óvoda kedves apróságaitól a legmagasabb osztályok növedékeig az iljóság fozozatát, mindannyit csinos jelmekben, ami kétségtelenül nemes aldozat a szülők részéről. Felvonás közben Bauer Tónika cimbalmon játszott el egy Egyveleget igen jól, tanítóőnének zongora és Wagner Vilmos fuvala kísérete emelte a műsor e szamánek becsét. A harmadik felvonás előtt nyolc belnövedék Francis Gavotte-ot táncolt különös tetszés mellett, meg is újrazták. A siker Révész Imre tanítánrt is dícséri. A hivatalos műsor utolsó száma Schweitzer Leopoldin zongorajátéka

volt, ki Spindler »Huszar lovaglasa« adta elo tanitónőjétől kísérve. Kiváló ügy-síggel jutalékukat, zajos taps jutalmazta. — Programmon kívül kellemes meglepetésül hangzott fel a »Szózat«, melyet a »Jövendők szemei« lefektet gyönyörködött csoportja az unnep méltó bete ezésül énekelte. Szólgákon ezen unnep emléke a honfoglalás énekek gyarapítására.

A rendezés dolgában azonban van egy megjegyzeünk. Nem tartjuk helyesnek, hogy ha egyetlen belépti díj mellett rendeznek ily iskolai unnepeket, az elhelyezésnél különbséget tegyenek a vendégek közt, úgynevezett fentarított helyekkel. Ez csak az iskolai előjárókat illeti meg. Helyes, ha számozó-azok az üléseket és mindenki azt a helyet kapja, melyet megvett. Helyes az is, ha az első sorokat valamivel magasabb áron adják, de egyforma ár mellett fentarított helyeknek jogokultsága nincs. Ez ellenkezik az iskola demokrátiás hivatásával és mert mi a demokráciát szolgáljuk, ezt az intézet vezetőinek szives figyelmébe ajánljuk a jövőre nézve.

— A sátoralj-ujhelyi városi kaszinó XXII-ik évi rendező közgyűlése. A sátoralj-ujhelyi városi kaszinó f. évi február hó 2-án tartotta meg a tagok esekély érdeklődése mellett XXII-ik évi rendező közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg délutáni 4 órákor választmányi ülés tartott, mely alkalmával a tagok sorába folytatónag felvettett: Kelevényi Andor, pénzügyi számtiszt, Mihályi József és Palásthy Kálmán általi elemi iskolai tanítók, Szalai Bela ev. ref. orgonysta és Szöllössy Tivadar hivatalnok. Kilépés folytán pedig a tagok sorából töröltetett Roth Bernát. Ezután 5 órákor Dökös Gyula es, és kir. kamaras a kaszinó élönke üdvözölve a megjelent tagokat, a közgyűlést megnyitotta, s felhívta a titkár évi jelentésének felolvasására. Eből a jelentésből többek közt kiemelendő az, hogy a tagok száma az elmúlt évben 203 volt, s hogy a tagok között a szives érintkezés, a békés egyetértés megzavarva nem volt s hogy a tagok a kaszinó helyiségeiben mindig kellemes szórakozást és kellemes otthon találtak. Kiemeli még a jelentés az is, hogy a kaszinó által a múlt évben rendezett mulatságok rosszul sikerültek, különösen anyagilag, s ennek oka abban találja magyarázatát, hogy bármit rendezett a kaszinó, arról a tagok mindig elmaradtak s csak nagyon esekély számban jelentek meg. A választmány tehát ebből levonta a következtetést s elhatározta, hogy a folyó évben tancmulatságot nem tart. Végül nagy elismeréssel adozik Dökös Gyula élönke és Mattyasovszky Kálmán alelönke érdemeinek, kik ez évben is úgy, mint az előző években, nagy buzgalmat fejtettek ki a kaszinó felvirágzása érdekében. Ezután felolvasott a kaszinó múlt évi pénztári állapotát feltüntető számvizsgáló bizottsági jelentés, a mely szövege szerint következőkéleg hangzik: »Tekintetes közgyűlés! A városi kaszinó számadásait folyó évi január 26–28-án megvizsgáltuk, annak eredményét az alábbiakban van szerkesztve a tekintetes közgyűléssel megismertetni. Bevétele volt: múlt évi pénztári maradvány 65 K 42 F, tagsági díjakért 2150 K, Hirlap eladásért 129 K 44 F, kártyapénzért 1829 K, sakk játékokért 7 K 20 F, tekejátékokért 291 K 62 F, rendkívüli bevétel 171 K 90 F, összesen 4644 K 58 fillér. II. Kiadás volt: házbér 1200 K, futás 378 K 92 F, vilnyilátogatás 402 K 30 F, hirlapelőfizetés 340 K 72 F, teke asztalok törlesztése 511 K 72 F, kártyabeszerezés 541 K 60 F, tisztviselők 400 K, szolgák fizetése és az egyik ruházata 799 K 56 F, különféle kiadások 307 K 35 F, összesen 4882 kor. 33 fillér, mutatkozik tulkidás 237 K 75 fillér. Ezen tulkidás azonban a pénztárnok ur előadása szerint fedeztet talált az Izsépy István ügyvéd ur által behajtott és ideiglenesen nyugta mellett átadott 350 korona díjakból, amely összeg véglegesen eddig beszámítható nem volt. Az elmondott adatokat magában foglaló számadást, úgy a bevételi, mint a

kiadási tételekre nézve kellőleg okmányoltak, számadásterületen helyesnek találjuk, miéri is annak elfogadását és a pénz urnak urak a felülvizsgáló megadott tettelel véleményezték. Kétségteljesen helyesnek találtuk a Hatalhelyben. 1901. jan. hó 28-án Kapu Gyula számvizsgáló bizottsági tag, Szeless Gábor számvizsgáló bizottsági tag. Miután ez ellen senki észrevételt nem tett, a közgyűlés a pénztárnoknak az élönke elismerő szavai kíséretében a felmentvényt a múlt 1900. évre megadta. Targyalás alá vették ez után az 1901. évi költségvetést. E szerint előirányozott I. Bevételeiben: tagsági díjakért 2400 K, kártyapénzért 1600 K, tekejátékokért 400 K, hirlapokért 100 K, sakk játékokért 4 K, rendkívüli 300 K. Összesen 4804 korona. II. Kiadás: házbér (200 koronával több mint az elmúlt évben) 1400 K, futás 380 K, vilnyilátogatás 400 K, hirlapelőfizetés 380 K, kártyabeszerezés 550 K, berendezésre újabb 400 K, tisztviselők 400 K, szolgák 762 K, rendkívüli 132 K, összesen 4084 korona. Eszrevétel nem téveztvén ellene, ez elfogadtatott. A közgyűlés berekesztése előtt felemlítette még az élönke, hogy az elmúlt évben gazdaság akadályozta abban, hogy a kaszinó mulatságaiban részt vehessen. — Sajnosan vette tudomásul, hogy a kaszinó mulatságai a tagok nagymérvű indolenciája miatt rosszul sikerültek, ebből folyóan felkérte a tagokat, hogy jövőben nagyobb érdeklődéssel viseltesse nek ezek iránt, s azt a jó viszonyt, amelyet a tagok a kaszinó falain belül egymás iránt tartanak fenn, igyekezzenek azt azokon kívül is ápolni, mert ezt a kaszinó célja és hivatása. Kilátásba helyezte, hogy a jövőben majd ha színház elfogadva nem lesz, a kaszinó tancmulatságot fog tartani. Több tárgy nem lévén, az ülést berekesztette, mely a közgyűlés az élönke és alelönke életével véget ért.

— Hangverseny. Az állami elemi iskola tancstülte által folyó hó 17-én tartandó hangverseny iránt széles körben nagy érdeklődés mutatkozik, s a jegyekre nézve már eddig is igen sok előjegyzés történt. Különösen nagy az érdeklődés a tancstület nő és férfi tagjai által előadandó vegyes karének iránt, annál inkább, mert az előadandó darabot is a tancstület egyik most ide került zsenialis tagja írta, ki a zenei-iskolám terén is számottevő egyéniség. Ha nem esélődnék, ez lesz az idei farsang egyik legsikerültebb mulatsága.

— A gálszécsi és a töketerohesi áll. iskola tanítótestületi tagjai 1901. évi február hó 16-án, szombat a főt. Malcher Béla ur közreműködésével Gálszécsen a »Nemzeti Szálló« nagytermében a »tanítók országos háza« javára jótékonycélu hangversennyel egybekötött tancvigalmat rendez. Musor: 1. »Nyitány«, Keletről nyekezre; előadják: Bejey Emilia es Csernyeky Ilona kisasszonyok. — 2. »Szomor Dani« Kiss Józseftől, szavalja: Tóth Jenő. — 3. »Magyar ábránd«; zongorán előadja főtiszt. Malcher Béla ur. — 4. »Vig monológ«, előadja: László Lajos. — 5. »Alard«: La Traviata operabránd Neuvirth Anna k. a zongora kísérete mellett előadja Laubner Karoly. — 6. »Rondó brillante«, Spindlertől nyekezre; előadják: Bejey Emilia es Csernyeky Ilona kisasszonyok.

— A nagymihályi izr. nöegylet febr. 2-án tartott tancmulatsága fenyesen sikerült és a jótékony célra 400 K jövedelmet eredményezett.

— Mezősökött rendőri. Az ujhelyi rendőrséget mikor szaporították, bizonyára nem találtak vidékünkön megfelelő ember-anyagot és a bajon városunk minden gondját lelken viselő polgármesterünk úgy segített, hogy olyan egyéneket hozott, kikben megbízható, mert jól ismerte őket t. i. az őz baletesi vidékéről plántált ide új rendőröket. Ezek közül éppenséggel nyírbogdányi nemes plánta volt *Nemes Béni*, ki a dusan javadalmazott és a fizetés-emelésnél e miatt mellőzött közrendőri állást csakhamar meguntta. Vagy a posztpon vagy talán egy koresma asztalánál mélyedhetett el a jó nyíri ledigény bus gondolatokba. Felgondolta

magának hogy milyen rossz dolga van ebben a városban a »közhivatalnoknak«. Fizetés kicsi, mellékjövödelem nincs; — hát miből éljen a becsületes ember. S hitelen vagy a kélt — elmenni innen. »Fátyul a szél Bogdány felett, Te rossz Ujhely, Isten veled.«

S elment, még a kapuféltől sem bucsuzva.
Most köröztetik, mert »stakarekos« polgármesterünk nem nézheti el, hogy a városi költségen szerzett rendőri uniformist is magával vitte.
Ha csalópik: az aranjuzei szép napok helyett, mikben itt eddig része volt, a »dutyi« sötét homályával lesz kénytelen megbarátkozni — ez az elégedetlen »paraszt«.

— Polgári temetés. Folyó év 9 iki számunkban közölt »Gyermekegyilkos« című cikkünk végén felvilágosított vártuk arra, hogy mily okból tagadta meg a felsőcsébinyei lelkész a Bajcsirányé gyermekeinek temetését? Erre vonatkozólag tudósítónk a következőket írja: »A boncolás megtörténte után az elhunyt gyermek nagyatjja- elment a parókiára, a boncoló bizottságtól nyert eltemethetési igazolvánnyal es kérte a lelkész urat: temesse el a halottat. A lelkész erre azt kérdezte: van-e pénz? és a mikor ezen kételyét eloszlatozó a pénzt megmutatta, azt mondta: holnap reggel korán elmegyek a kis halottat temetni. De bizony a család másnap fél tíz óráig hiába várta a lelkészt, ő csak nem jött. Így kénytelen keletlen kivitték a kis halottat. temetőbe. Onnét az anyja ismét elment a lelkész urhoz es kérte őt, jöjjon legalább a sirt beszentelni, a szokásos 2 korona díjat pedig letette az asztalra. Erre a lelkész vissza dobta a pénzt es azt mondta: Mit, egy forintot adsz nekem csak, ha megfogtattad gyermekeidet! én nem temetek megfogtot fattyu gyermekeket! menj Krasznibrodra papérrt es kiutasította hazából. Erre a községi bíró irt a lelkész urnak, hogy szentelje be a sirt es azt két tanuval elküldte a lelkésznek. A lelkész pedig dühösen azt mondta: »Mit firkál nekem egy paraszttól? Es a tanuk azon kérdésére: mi történjen a halottal? jön-e legalább a sirt beszentelni a lelkész ur?« kijelentette az asztalt vergetve, csináljanak, a mit akarnak, ő nem megyen. Így tehát a községi bíró jelenlétében temettetett el a kis halott. Ezen megtörtént esetig csak »polgári házaság« létezett most pedig már »polgári temetés« is létezik. Mint az elmondottakból kiviláglik, annyire előrehaladt már Felső-Csebinyén az egyházpolitika! Ezek szerint tehát a felsőcsébinyei lelkész urnak külön tíz paranesolata es saját külön erkölcsi felogasa van. Egy par koronáért elcizte volna mindazt a gyantut ami az anyát terheli. Nos, mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy az ilyen tapasztalatok a köznépben a hitéletet es ragaszkodást nem igen alkalmasok megszilárdítani. S mit szól az ilyesmihez az egyházi felsőbbség?!

— A sarospataki ev. ref. egyházi élönke 1901. évi február 16-án Sarospatakon a városháza termeiben 10 éves fennállásának alkalmából alaptökéjének gyarapítására fölölvassal es ének előadással egybekötött jótékonycélu zártkörű tancmulatságot rendez.

— Zslvány a szállodában. Szántó Emil eperjesi kereskedő január 29-én a helybeli Boeck-szállodában lakott es miatal szobájában a jök álmát aludta, arany öráját es láncát, meg 130 kor. készpénzt elflopta valaki, akit a reggeli kellemetlen felfedezés által kinosan érintett szállodás rendőri segítséggel eredménytelenül nyomozott, a tettest maig sem sikerült kideríteni.

— A szerencsi cukorgyárban. 1896. évben két munkás halalos sérelmére megessett gondatlanság miatt félősségre von Novacek Janos es társai büntügýben a végtárgyalás folyó hó 4-én a helybeli kir. törvényszéknél végre megtörtént. A fővállott, Baecher Janos nem jelent meg, mert Galacziában van. A többi hat vadlott közül Guttman Izák, Bernhard János, Trunyi Antal, es Chlobil Antal védelmet dr. Schulek Géza fővárosi ügyvéd, Novacek Janosét id Bajusz József es Csaszton Antalét

dr. Szirmay István teljesítette. A tvszéki tanács élönke Keresztessy Lajos, bírák: Kun József es Gaál Lajos voltak. A vád gondatlanságból okozott embórlés vétsége miatt emeltetett, amennyiben 1896. nov. 11-én a vadlottak gondatlansága következtében a cukorgyár gépje Novetni Janost, es Poperni Józsefet, összehuzta. — A végtárgyaláson szakértőül *Asbóth* megystemi tanár, es *Lázár* Pál, a Magyarország közg. szerkesztője szerepeltek. A bizonyítási eljárás befejezetével a vad es a védelem meghallgatása után a törvényszék Csaszton Antal vadlottat 300 K. pénzbüntetésre ítélte es a többieket felmentette.

— A népszámlálás eredménye Szinnán. Az 1891-évi népszámláláskor volt 2279 lakosa, most 2746. Tíz év alatt gyarapodott 467 lakossal, vagyis 20.48 százalékkal. Megjegyzendő, hogy ezen összegben ninesenek a távollevők, kiknek javarésze Amerikában van s kiknek visszatérésére minden pillanatban számítani lehet. A távollevők száma ez időszeiint 215, holott 1891-ben alig tett ki 50-et. Ha ezen óriási különbséget figyelembe vesszük, akkor a száporodási arány jóval felülmúlvá a 4200 százalékokat.

— Háztétel. Bernáth Aladár vármegyei aljegyző Kazinczy-utcai házáat megvette *Markovics* Miksa helybeli birtoκος 45000 korona vételáért.

A szerkesztőség üzenete:

- I. K. Szerenos. Nem árti meg a mértéket. F. I. Gálszécsen. Néhány hétköz tessék türelemmel lenni. Kivétel csak kivételes esetben tehetünk.
- Eplögúos. Nem egészen értjük. Van néhány olyan sora, a melyhez koméntárt kellene írni.
- Sz. M. Helyben. Ha a közlés önére nézve nagyon sürgös, akkor a kéziratot inkább visszaadjuk. Az a szokás ugyanis minden napnál, hogy a czikkel közlésének a sorát a szerkesztő határozza meg, nem pedig a szerzők.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA.

Hirdetések

Tk. 9572 sz. |1900.

Árverési hirdétményi kivonat:

A sátoralj-ujhelyi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírre teszi, hogy zemplénmegyei kereskedelmi ipar, termény es hitelbanknak végrehajthatónak idb. Czipo Mihályt végrehajtható szvenedő elleni 140 kor. tökekövetelés es járuléki iránti végrehajthatási ügyében a sátoralj-ujhelyi kir. tvszék a sátoralj-ujhelyi kir. járásbírósiág területén fekvő a sátoralj-ujhelyi 155 sz. tjkyben I. 1–3 sor sz. a foglalt 1489 hr sz. belhelyből 874 ö. i. sz. házból 1488. hr. sz. kertből es közös legelő illetményből 16 sor sz. alatt idb. Czipo Mihályt illető jutalékra az árverést 2735 koronában ezennel megállapított kikáltási árban elrendelte es hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1901. évi február hó 13. napjának délelöttl 10 órákor ezen tvszék tekkönyvi hatóság hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikáltási árón alól is eladati fog.

Arverezni szándékozókat tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat vagyis 273 korona 50 fill. készpénzben. vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett ár folyó a mál számított es az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a keltigazságyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: t.-cz. LX. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervénynt átszolgálatni.

Kelt Sátoralj-ujhelyben a kir. tvszék mint tkvi hatóságánál 1900. évi december hó 2-án.

Wieland kir. tvszéki bíró.

Tisztelettel van szerencsém Sátoraljauhely és vidéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy a sátoraljauhelyi villanyvilágítási r. társulattól kiléptem és **Kajnal-utca 94. sz.** alatt egy minden igényeknek megfelelő

mechanikai műhelyt

rendeztem be, ahol minden e szakmába vágó munkát, u. m. villanyvilágítási berendezéseket, telefont, sürgönyt, villámhárítót stb., házi villanyos gépeket legjobban eszközölöm.

Egyes jó gyártmányu részeket raktáron tartok.

Javításokat jutányos árban azonnal eszközölök

Teljes tisztelettel

Kollár András és Társa.

**A legelegánsabb báli czikkek
úri- és női lack-czipők**

valamint

elegáns úri báli ingek

fehér nyakkendők, gallérok, kézelők stb. stb.

nagy választékban és jutányos áron kapható

Kalász Hermannál

Sátoralja-Ujhely, Bock-szálloda alatt.

Riök-üzlet: Rákóczy-utca (Kis-piacz).

Javításokat jutányos árban kifogástalanul eszközöl.

Dísz- és igás-lószerszámok, különleges ostorok, ostornyelekből nagy raktár

**Landesmann Samu
szijgyártó és nyerges**

SATORALJA-UJHELY, Rákóczy-utca. (Kis-piacz)

Lovak ápolásához szükségeltető mindenféle különlegességek és eszközök.

Legfinomabb bőrzsírok, kenőcsök, szappanok.

Vadászati eszközök nagy választékban

FONTOS MINDENKINEK!

Kiváló hazai készítmény.

Törv. védve

DURATOR

által a cipőtalp minden 3—4 hétben egyszeri bekenéssel **ötször** oly tartós és vízhatlan lesz.

Ára 1 bádopalacknak használati utasítással együtt **1 korona**, nagyobb palack **2 korona**.

Póstán 1 kor. 20 fillér beküldése után bérmentve.

Kapható minden fűszerkereskedésben, droguériákban, cipészeknél stb.

Főszékhely: **DURATORGYÁR.**

Budapest, V. Lipót-körút 1/b szám.

Vízontelárusítók mindenütt kerestetnek.

Könyv- és papirkereskedés

LANDESMANN MIKSA és TÁRSA

könyvnyomda

SATORALJAUJHELYBEN.

Raktáron vannak:

ifjúsági iratok, képes- és imakönyvek, emlék- és képalbumok, íróasztal-készletek, írómappák.

Levélpapírok díszes dobozokban, festékek stb.

Könyvnyomdájában készít:

mindennemű műveket, folyóiratokat, üzleti s jegyzők-könyveket, értesítéseket, meghívókat, gyászjelentéseket stb. izlésesen s pontosan.